

CENTRUM BADANIA OPINII SPOŁECZNEJ

SEKRETARIAT
OŚRODEK INFORMACJI

629 - 35 - 69, 628 - 37 - 04
693 - 46 - 92, 625 - 76 - 23

UL. ŻURAWIA 4A, SKR. PT.24
00 - 503 W A R S Z A W A
TELEFAX 629 - 40 - 89

INTERNET

<http://www.cbos.pl>

E-mail: sekretariat@cbos.pl

BS/176/2002

STOSUNEK DO RZĄDU I OCENA JEGO OSIĄGNIĘĆ

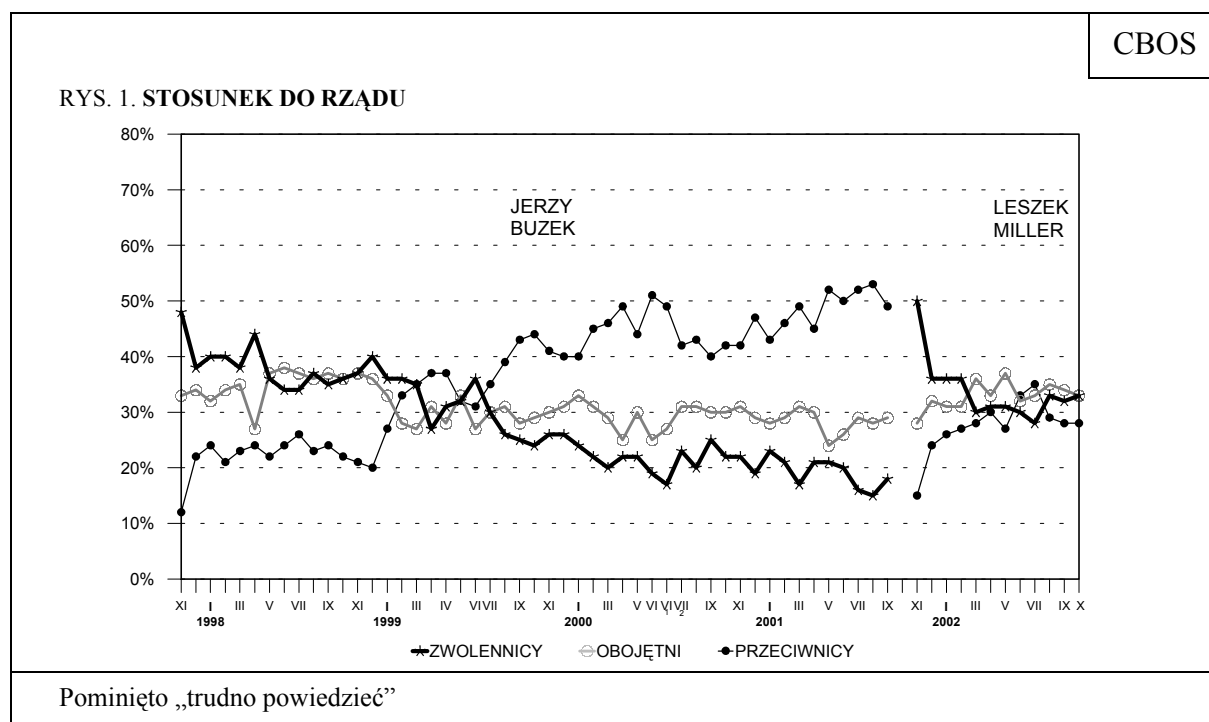
KOMUNIKAT Z BADAŃ

WARSZAWA, PAŹDZIERNIK 2002

PRZEDRUK MATERIAŁÓW CBOS W CAŁOŚCI LUB W CZĘŚCI ORAZ WYKORZYSTANIE DANYCH EMPIRYCZNYCH
JEST DOZWOLONE WYŁĄCZNIE Z PODANIEM ŹRÓDŁA

Minął rok od zaprzysiężenia Rady Ministrów kierowanej przez Leszka Millera. W październikowym sondażu¹ oprócz comiesięcznej oceny bieżącej działalności rządu badani wyrazili też swoją opinię o zadeklarowanych przez premiera osiągnięciach jego gabinetu.

Obecnie jedna trzecia Polaków popiera rząd Leszka Millera. Oznacza to, że od września poparcie dla obecnej ekipy rządowej pozostało na niezmiennym poziomie. W dalszym ciągu zwolennicy tego gabinetu (33%) przeważają nad przeciwnikami (28%), a co trzeci respondent (33%) deklaruje obojętność w tej sprawie.

¹ Badanie „Aktualne problemy i wydarzenia” (149) przeprowadzono w dniach 11-14 października 2002 roku na liczącej 1231 osób reprezentatywnej próbie losowo-adresowej dorosłych mieszkańców Polski.

Tabela 1

Stosunek do rządu	Wskazania respondentów według terminów badań											
	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X
	2001		2002									
	w procentach											
Zwolennicy	50	36	36	36	30	31	31	30	28	33	32	33
Przeciwnicy	15	24	26	27	28	30	27	33	35	29	28	28
Obojętni	28	32	31	31	36	33	37	32	33	35	34	33
Trudno powiedzieć	7	8	7	6	7	7	5	6	5	4	6	6

Poparciem dla rządu sprzyja zadowolenie z własnych warunków materialnych. Wśród osób niezadowolonych ze swojego stanu majątkowego więcej jest przeciwników tego gabinetu niż zwolenników. W grupie badanych, którzy twierdzą, że żyją w dobrych lub średnich warunkach, zwolennicy przeważają nad przeciwnikami (zob. tabele aneksowe).

Badani o poglądach lewicowych w większości popierają rząd Leszka Millera. Wśród osób identyfikujących się z prawicą wyraźnie przeważają przeciwnicy tego gabinetu, natomiast wśród deklarujących poglądy centrowe dominują zwolennicy.

Rząd znajduje poparcie przede wszystkim wśród sympatyków ugrupowań tworzących koalicję rządową, jednak jest ono wyraźnie wyższe w elektoracie SLD niż PSL. W elektoratach partii opozycyjnych zdecydowanie przeważają przeciwnicy tego gabinetu.

Tabela 2

Elektoraty partii i ugrupowań politycznych*	Stosunek do rządu			
	zwolennicy	przeciwnicy	obojętni	Trudno powiedzieć
	w procentach			
SLD	75	7	15	3
PSL	46	17	38	0
PiS	25	46	29	0
LPR	18	47	33	2
PO RP	14	58	26	3
Samoobrona RP	11	55	25	9
Niezdecydowani	31	19	40	10
Niezamierzający głosować	19	31	43	8

* Określone na podstawie deklaracji głosowania w potencjalnych wyborach parlamentarnych

Drugi miesiąc z rzędu notujemy niewielką poprawę ocen całokształtu działalności urzędującego gabinetu. W porównaniu z sondażem wrześniowym odsetek opinii pozytywnych zwiększył się o 3 punkty, a wskazań krytycznych jest niemal tyle samo, co we wrześniu.

Tabela 3

Jak by Pan(i) ocenił(a) wyniki działalności rządu premiera Leszka Millera od czasu objęcia przezeń władzy?	Wskazania respondentów według terminów badań											
	XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	
	2001		2002									
	w procentach											
Dobrze	38	35	37	31	33	31	27	27	26	31	34	
Źle	26	31	35	39	45	46	51	56	53	48	47	
Trudno powiedzieć	36	34	27	30	23	23	22	17	21	21	19	

Minimalnie poprawiły się opinie na temat skuteczności polityki gospodarczej rządu. Od września o 4 punkty zmalała liczba ankietowanych sceptycznych wobec działalności ekipy rządowej w sferze gospodarki, natomiast o 2 punkty wzrósł odsetek tych, którzy wiążą z nią nadzieje na poprawę sytuacji gospodarczej kraju.

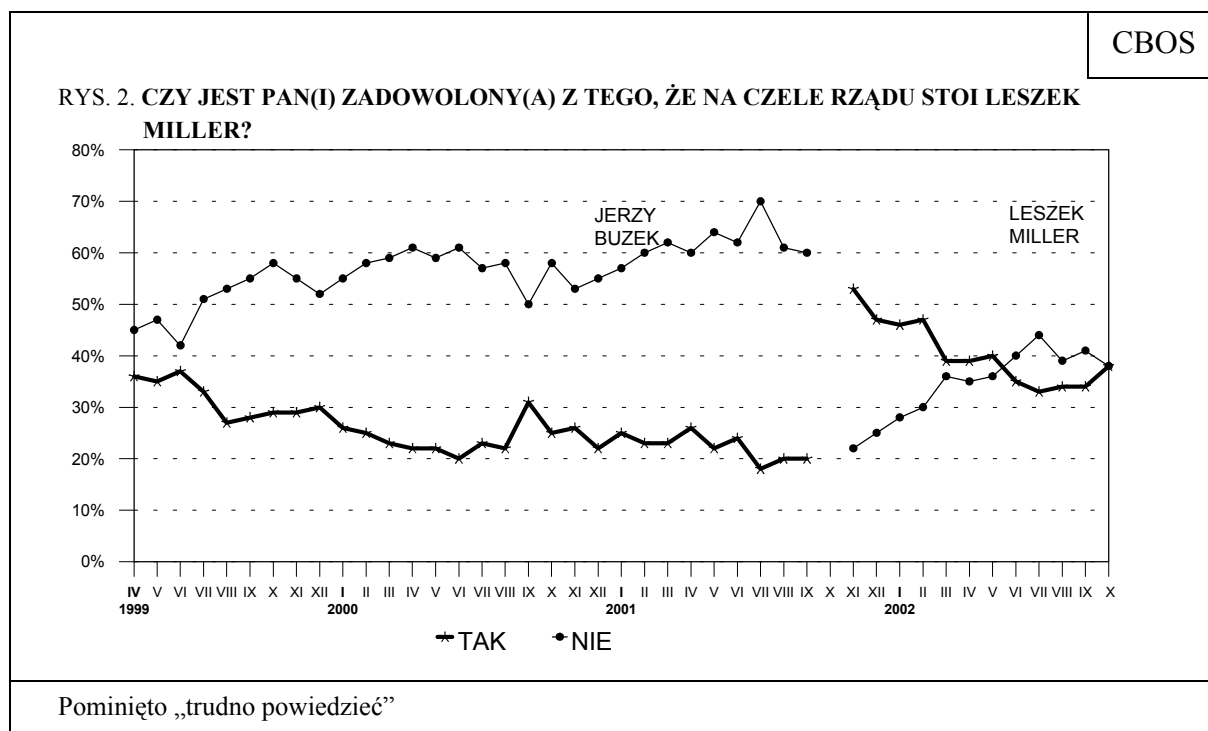
Tabela 4

Czy, Pana(i) zdaniem, polityka obecnego rządu stwarza szanse poprawy sytuacji gospodarczej ?	Wskazania respondentów według terminów badań											
	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X
	2001		2002									
	w procentach											
Tak	51	38	39	41	32	33	34	27	26	29	30	32
Nie	24	39	38	39	46	47	47	57	57	55	53	49
Trudno powiedzieć	25	23	23	20	22	20	19	16	17	16	17	19

Poprawił się stosunek do premiera Leszka Millera - wzrosła (o 4 punkty) liczba respondentów zadowolonych ze sprawowania przez niego tego urzędu, zmalała zaś (o 3 punkty) liczba niezadowolonych. W wyniku tego zrównoważyły się liczebnie grupy popierających i nieakceptujących Leszka Millera jako prezesa Rady Ministrów.

Tabela 5

Czy jest Pan(i) zadowolony(a) z tego, że na czele rządu stoi Leszek Miller ?	Wskazania respondentów według terminów badań											
	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X
	2001		2002									
	w procentach											
Tak	53	47	46	47	39	39	40	35	33	34	34	38
Nie	22	25	28	30	36	35	36	40	44	39	41	38
Trudno powiedzieć	25	28	26	23	25	26	24	25	23	27	25	24

Wyborcy partii koalicyjnych: SLD i PSL, są w większości zadowoleni z tego, że Leszek Miller jest szefem rządu, z tym że znacznie więcej zadowolonych jest wśród sympatyków Sojuszu. W elektoratach partii opozycyjnych większość stanowią niezadowoleni.

Tabela 6

Elektoraty partii i ugrupowań politycznych*	Czy jest Pan(i) zadowolony(a) z tego, że na czele rządu stoi Leszek Miller?		
	Tak	Nie	Trudno powiedzieć
	w procentach		
SLD	80	12	8
PSL	54	28	18
Samoobrona RP	22	54	24
PO RP	25	67	8
PiS	25	65	10
LPR	21	66	13
Niezdecydowani	35	34	31
Niezamierzający głosować	25	42	33

* Określone na podstawie deklaracji głosowania w potencjalnych wyborach parlamentarnych

OCENA OSIĄGNIĘĆ RZĄDU

We wrześniowym wystąpieniu telewizyjnym premier Leszek Miller wymienił dziesięć kwestii, które zaliczył do osiągnięć pierwszego roku działalności swego gabinetu. W poniższej tabeli przedstawiamy opinie badanych o osiągnięciu poszczególnych celów.

Tabela 7

Czy rządowi udało się czy też nie osiągnąć następujące cele wymienione przez premiera:	Zdecydowanie tak	Raczej tak	Tak	Raczej nie	Zdecydowanie nie	Nie	Trudno powiedzieć
	w procentach						
- lepsze poinformowanie społeczeństwa o skutkach integracji z UE	8	47	55	23	7	30	15
- umocnienie pozycji Polski na arenie międzynarodowej	7	45	52	23	5	28	20
- zażegnanie katastrofy finansów państwa	4	29	33	37	15	52	15
- zmniejszenie liczby urzędów, agencji i radnych	3	22	25	37	17	54	21
- poprawianie reform ochrony zdrowia i oświaty	3	21	24	39	20	59	17
- nawiązanie dialogu społecznego	1	22	23	39	13	52	25
- wprowadzenie korzystnych zmian poprzez regulacje prawne takich programów, jak: „Przed wszystkim przedsiębiorczość”, „Pakiet antykryzysowy”, „Bezpieczna Polska” i in.	1	22	23	34	9	43	34
- przerwanie rozgrabiania majątku narodowego	2	18	20	38	24	62	18
- zwiększenie pomocy dla ludzi najbardziej potrzebujących	2	16	18	41	28	69	13
- ożywienie gospodarki	1	17	18	53	17	70	12

Tylko w dwóch przypadkach - lepszego poinformowania o skutkach integracji z UE oraz umocnienia pozycji Polski na arenie międzynarodowej - większość badanych zgadza się z premierem co do osiągnięć rządu. Jeśli chodzi o pozostałe sprawy, to przewagę mają ci, którzy nie podzielają poglądu, iż można je zaliczyć do osiągnięć tego gabinetu.

Na osiągnięcia rządu w wymienionych sprawach różnie zapatrują się zwolennicy poszczególnych partii.

Tabela 8

Czy rządowi udało się czy też nie osiągnąć następujące cele wymienione przez premiera:	Odsetki odpowiedzi twierdzących w elektoratach partii i ugrupowań						
	SLD	PSL	PO	Samo- obrona	PiS	LPR	Nie- głosujący
- lepsze poinformowanie społeczeństwa o skutkach integracji z UE	72	55	59	44	55	41	49
- umocnienie pozycji Polski na arenie międzynarodowej	81	62	61	46	51	31	39
- zażegnanie katastrofy finansów państwa	66	49	31	27	27	14	22
- zmniejszenie liczby urzędów, agencji i radnych	46	26	15	25	28	22	15
- poprawianie reform ochrony zdrowia i oświaty	48	22	8	16	9	21	17
- nawiązanie dialogu społecznego	48	21	14	20	26	14	15
- wprowadzenie korzystnych zmian poprzez regulacje prawne takich programów, jak: „Przed wszystkim przedsiębiorczość”, „Pakiet antykryzysowy”, „Bezpieczna Polska” i in.	48	22	16	14	22	17	16
- przerwanie rozgrabiania majątku narodowego	43	26	7	19	22	14	14
- zwiększenie pomocy dla ludzi najbardziej potrzebujących	31	15	4	10	15	13	15
- ożywienie gospodarki	38	32	6	8	14	5	12

W październiku pojawiły się symptomy poprawy notowań rządu: trzy z czterech stosowanych przez nas wskaźników wykazały polepszenie ocen. Drugi miesiąc z rządu obserwujemy spadek odsetka osób sceptycznych wobec gospodarczych poczynań urzędującego gabinetu oraz poprawę ocen całokształtu jego działalności. Od września wzrosło też zadowolenie z Leszka Millera jako szefa rządu. Badani najlepiej oceniają osiągnięcia urzędującego gabinetu w dwóch dziedzinach związanych z polityką międzynarodową: informowania o skutkach integracji z UE oraz umocnienia pozycji Polski na arenie międzynarodowej.

Opracowali

Michał STRZESZEWSKI

Michał WENZEL

A N E K S

Tabela 1. Jak określił(a)by Pan(i) swój stosunek do obecnego rządu? Czy jest Pan(i) jego:
 1 - zdecydowanym zwolennikiem; 2 - umiarkowanym zwolennikiem; 3 - umiarkowanym przeciwnikiem;
 4 - zdecydowanym przeciwnikiem; 5 - czy też Pana(i) stosunek do obecnego rządu jest obojętny

(%)

	1	2	3	4	5	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	3	30	17	11	33	6	1231
Płeć							
Mężczyźni	4	34	16	12	31	3	588
Kobiety	2	26	19	10	35	8	643
Wiek							
18-24 lat	3	24	15	8	46	4	190
25-34	2	28	19	8	36	7	222
35-44	3	28	17	12	37	3	222
45-54	3	29	18	13	32	5	261
55-64	3	37	20	17	21	3	143
65 lat i więcej	4	36	15	8	25	10	193
Miejsce zamieszkania							
Wieś	2	29	18	10	34	8	451
Miasto do 20 tys.	4	33	16	7	36	4	158
20-100 tys.	4	28	16	10	34	8	241
101-500 tys.	3	31	14	14	37	2	232
501 tys. i więcej mieszk.	4	32	22	14	23	5	149
Wykształcenie							
Podstawowe	2	24	15	12	37	9	324
Zasadnicze zawodowe	4	29	17	9	36	5	330
Średnie	3	32	20	10	31	4	469
Wyższe	3	39	16	15	23	4	108
Grupa społ.-zaw. pracujący							
Kadra kier., inteligencja	3	41	13	22	17	5	76
Prac. umysł. niż. szczebla	3	25	22	7	39	4	132
Pracownicy fiz.- umysł.	3	24	26	9	35	4	95
Robotnicy wykwalifikowani	5	31	22	7	29	6	98
Robotnicy niewykwalifik.	0	24	36	5	35	0	44
Rolnicy	5	27	16	15	33	4	55
Pracujący na własny rach.	0	42	15	12	31	0	62
Bierni zawodowo							
Renciści	5	22	21	17	27	8	118
Emeryci	4	39	14	10	24	9	230
Uczniowie i studenci	0	21	17	5	53	4	78
Bezrobotni	1	28	9	13	44	6	186
Gospodynie domowe i inni	3	27	14	7	40	9	56
Pracuje w:							
inst. państw., publicznej	2	36	16	8	32	6	179
spółce właścicieli							
prywatnych i państwa	6	25	24	7	32	6	105
sekt. pryw. poza rolnict.	3	27	25	12	32	1	210
prywatnym gosp. rolnym	0	32	18	15	31	4	55
Dochody na jedną osobę							
Do 299 zł	2	22	18	13	38	7	185
300-399	2	26	11	8	44	9	91
400-599	3	29	21	11	32	4	200
600-800	7	26	19	11	34	3	205
Powyżej 800 zł	2	41	19	9	26	3	189
Ocena własnych war. mater.							
Złe	2	23	17	16	36	6	402
Średnie	2	34	18	8	32	6	588
Dobre	6	32	17	9	33	4	241
Udział w prakt. religijnych							
Kilka razy w tygodniu	1	25	24	11	37	3	70
Raz w tygodniu	2	28	20	10	34	6	622
1-2 razy w miesiącu	5	32	13	8	33	9	199
Kilka razy w roku	5	33	11	16	31	4	219
W ogóle nie uczestniczy	4	35	14	10	33	4	116
Poglądy polityczne							
Lewica	8	54	9	3	24	2	312
Centrum	1	38	17	10	32	2	322
Prawica	0	17	28	23	29	3	249
Trudno powiedzieć	2	11	17	10	46	14	346

Tabela 2. Jak by Pan(i) ocenił(a) wyniki działalności rządu premiera Leszka Millera od czasu objęcia przezeń władzy?

(%)

	Bardzo dobrze	Raczej dobrze	Raczej źle	Bardzo źle	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	2	32	37	10	19	1229
Płeć						
Mężczyźni	2	38	38	11	11	587
Kobiety	2	26	36	10	27	642
Wiek						
18-24 lat	1	29	34	9	28	190
25-34	2	31	43	5	20	221
35-44	2	32	41	8	16	221
45-54	1	32	37	14	16	261
55-64	3	35	29	18	15	143
65 lat i więcej	2	35	34	10	19	193
Miejsce zamieszkania						
Wieś	1	30	38	10	21	451
Miasto do 20 tys.	4	32	40	8	16	158
20-100 tys.	4	32	33	11	20	240
101-500 tys.	1	32	40	10	17	231
501 tys. i więcej mieszk.	1	36	33	12	18	148
Wykształcenie						
Podstawowe	2	31	34	12	22	324
Zasadnicze zawodowe	2	31	41	7	19	330
Średnie	3	32	38	11	17	467
Wyższe	1	39	29	12	19	108
Grupa społ.-zaw. pracujący						
Kadra kier., inteligencja	2	42	27	13	15	76
Prac. umysł. niż. szczebla	1	32	44	6	16	131
Pracownicy fiz.- umysł.	4	25	44	12	16	95
Robotnicy wykwalifikowani	2	35	37	9	16	98
Robotnicy niewykwalifik.	0	30	42	8	19	44
Rolnicy	5	19	53	9	15	55
Pracujący na własny rach.	1	33	46	8	12	62
Bierni zawodowo						
Renciści	2	28	29	18	23	118
Emeryci	4	37	34	8	18	230
Uczniowie i studenci	0	33	35	6	26	78
Bezrobotni	1	27	34	15	22	185
Gospodynie domowe i inni	0	37	27	5	31	56
Pracuje w:						
inst. państw., publicznej	1	39	36	6	18	178
spółce właścicieli						
prywatnych i państwa	3	32	41	7	17	105
sekt. pryw. poza rolnict.	2	31	44	11	12	210
prywatnym gosp. rolnym	0	22	50	10	18	55
Dochody na jedną osobę						
Do 299 zł	2	24	42	13	19	185
300-399	0	36	33	6	26	91
400-599	1	39	39	8	18	199
600-800	5	29	37	15	14	205
Powyżej 800 zł	1	42	37	8	12	188
Ocena własnych war. mater.						
Źle	1	20	40	17	21	402
Średnie	2	35	36	6	20	587
Dobre	5	43	32	8	13	240
Udział w prakt. religijnych						
Kilka razy w tygodniu	1	17	40	19	24	69
Raz w tygodniu	1	31	40	9	18	622
1-2 razy w miesiącu	2	31	32	8	27	199
Kilka razy w roku	5	35	33	13	15	219
W ogóle nie uczestniczy	2	41	30	12	16	116
Poglądy polityczne						
Lewica	5	54	25	5	11	312
Centrum	1	34	44	7	15	321
Prawica	0	22	49	19	10	249
Trudno powiedzieć	1	17	33	12	37	345

Tabela 3. Czy, Pana(i) zdaniem, polityka obecnego rządu stwarza szansę poprawy sytuacji gospodarczej?

	(%)					
	Zdecydowa- nie tak	Raczej tak	Raczej nie	Zdecydowa- nie nie	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	2	30	35	14	19	1229
Płeć						
Mężczyźni	3	38	32	16	11	587
Kobiety	2	23	37	12	26	642
Wiek						
18-24 lat	1	26	35	11	26	190
25-34	1	28	40	12	19	221
35-44	2	33	42	12	11	222
45-54	2	31	32	18	16	261
55-64	4	30	29	20	17	143
65 lat i więcej	3	32	29	12	24	193
Miejsce zamieszkania						
Wieś	1	27	38	13	21	451
Miasto do 20 tys.	5	28	39	12	16	158
20-100 tys.	2	30	35	13	20	240
101-500 tys.	3	31	33	18	15	232
501 tys. i więcej mieszk.	2	40	25	16	17	148
Wykształcenie						
Podstawowe	2	24	32	16	27	324
Zasadnicze zawodowe	2	30	41	12	16	330
Średnie	3	33	36	15	14	468
Wyższe	3	40	23	12	23	108
Grupa społ.-zaw. pracujący						
Kadra kier., inteligencja	3	44	25	13	15	76
Prac. umysł. niż. szczebla	2	27	41	16	14	132
Pracownicy fiz.- umysł.	1	27	40	18	14	95
Robotnicy wykwalifikowani	1	28	35	17	19	98
Robotnicy niewykwalifik.	0	41	31	15	12	44
Rolnicy	5	24	51	10	11	55
Pracujący na własny rach.	1	45	38	8	9	62
Bierni zawodowo						
Renciści	5	24	30	20	21	118
Emeryci	4	33	29	12	22	230
Uczniowie i studenci	0	26	36	8	31	78
Bezrobotni	1	27	35	17	20	185
Gospodynie domowe i inni	0	23	43	8	26	56
Pracuje w:						
inst. państw., publicznej	2	38	30	11	18	178
spółce właścicieli						
prywatnych i państwa	4	29	38	19	11	105
sekt. pryw. poza rolnict.	1	33	39	17	11	210
prywatnym gosp. rolnym	0	28	47	11	14	55
Dochody na jedną osobę						
Do 299 zł	2	22	41	19	17	185
300-399	2	26	41	7	23	91
400-599	2	29	36	19	14	199
600-800	4	30	38	13	15	205
Powyżej 800 zł	2	45	27	12	14	189
Ocena własnych war. mater.						
Złe	1	21	38	21	19	402
Średnie	2	32	34	11	21	587
Dobre	4	42	32	10	12	241
Udział w prakt. religijnych						
Kilka razy w tygodniu	2	20	36	21	22	69
Raz w tygodniu	1	30	36	14	18	622
1-2 razy w miesiącu	3	29	35	9	24	199
Kilka razy w roku	4	33	32	16	15	219
W ogóle nie uczestniczy	2	39	30	15	14	116
Poglądy polityczne						
Lewica	6	54	20	6	13	312
Centrum	1	31	42	11	15	322
Prawica	0	24	43	23	10	249
Trudno powiedzieć	1	13	36	17	33	345

Tabela 4. Czy jest Pan(i) zadowolony(a) z tego, że na czele rządu stoi Leszek Miller?

(%)

	Zdecydowa- nie tak	Raczej tak	Raczej nie	Zdecydowa- nie nie	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	6	32	24	14	24	1229
Płeć						
Mężczyźni	9	37	21	16	18	587
Kobiety	3	28	26	14	28	642
Wiek						
18-24 lat	7	31	22	12	28	190
25-34	4	32	32	7	25	221
35-44	6	34	21	17	22	222
45-54	4	33	25	17	20	261
55-64	11	28	22	22	18	143
65 lat i więcej	5	35	19	13	28	193
Miejsce zamieszkania						
Wieś	4	32	21	13	30	451
Miasto do 20 tys.	6	37	27	14	17	158
20-100 tys.	6	34	27	11	22	240
101-500 tys.	5	29	25	16	24	232
501 tys. i więcej mieszk.	11	31	24	22	12	148
Wykształcenie						
Podstawowe	6	28	23	14	29	324
Zasadnicze zawodowe	7	33	23	12	25	330
Średnie	4	34	25	15	21	468
Wyższe	10	33	20	21	16	108
Grupa społ.-zaw. pracujący						
Kadra kier., inteligencja	11	30	10	28	20	76
Prac. umysł. niż. szczebla	5	29	34	12	19	132
Pracownicy fiz.- umysł.	4	25	32	12	28	95
Robotnicy wykwalifikowani	5	41	19	18	17	98
Robotnicy niewykwalifik.	4	34	15	14	33	44
Rolnicy	9	19	40	12	20	55
Pracujący na własny rach.	2	42	30	9	16	62
Bierni zawodowo						
Renciści	7	25	28	15	25	118
Emeryci	7	36	17	15	24	230
Uczniowie i studenci	4	32	24	10	29	78
Bezrobotni	5	36	19	16	25	185
Gospodynie domowe i inni	5	29	28	9	29	56
Pracuje w:						
inst. państw., publicznej	7	36	20	13	25	178
spółce właścicieli						
prywatnych i państwa	9	35	29	11	17	105
sekt. pryw. poza rolnict.	4	31	28	18	19	210
prywatnym gosp. rolnym	4	23	41	10	22	55
Dochody na jedną osobę						
Do 299 zł	5	28	25	19	23	185
300-399	3	43	22	6	26	91
400-599	7	33	26	9	26	199
600-800	8	29	24	18	21	205
Powyżej 800 zł	6	39	25	15	16	189
Ocena własnych war. mater.						
Złe	4	26	26	18	25	402
Średnie	5	35	24	12	24	587
Dobre	10	37	20	13	20	241
Udział w prakt. religijnych						
Kilka razy w tygodniu	3	12	32	23	30	69
Raz w tygodniu	3	34	24	15	24	622
1-2 razy w miesiącu	8	34	22	11	26	199
Kilka razy w roku	10	29	24	16	22	219
W ogóle nie uczestniczy	10	40	20	11	19	116
Poglądy polityczne						
Lewica	14	54	13	5	14	312
Centrum	3	39	25	11	22	322
Prawica	3	22	34	31	11	249
Trudno powiedzieć	3	14	25	15	43	345